

TILSYNSRAPPORT – barnehagebasert vurdering

Barnehagebasert vurdering er et ledd i Trondheim kommunes tilsyn med barnehagene. Tilsynet er hjemlet i Lov om barnehager § 8 og § 16. I følge loven skal kommunen gi veiledning og påse at barnehagene drives i samsvar med gjeldende regelverk, og føre tilsyn med alle godkjente eller godkjenningspliktige virksomheter.

Barnehagebasert vurdering gjennomføres som en elektronisk undersøkelse hvert fjerde år, etterfulgt av stedlig tilsyn i ti barnehager årlig. Fra 2014 har Trondheim kommune som tilsynsmyndighet valgt å sette søkelys på *Barnehagen som språkarena*. Målet for dette tilsynet er å undersøke kvaliteten på det arbeidet som gjøres i trondheimsbarnehagene, og samtidig bidra til kvalitetsutvikling i den enkelte barnehage når det gjelder dette temaet.

Våren 2014 ble det sendt ut et spørreskjema til alle barnehagene, med tema *Barnehagen som språkarena*. Det stedlige tilsynet som nå er gjennomført, er en oppfølging av det som barnehagen svarte i denne undersøkelsen.

I Trondheim kommune er Oppvekstkontoret delegert myndigheten til å føre tilsyn med trondheimsbarnehagene. Det er utarbeidet en overordnet plan for tilsyn med trondheimsbarnehagene, se www.trondheim.kommune.no/tilsyn

Saksnummer:	14/46510
Barnehagens navn:	Bakklandet barnehage
Adresse:	Nedre allé 11
Eier:	Trondhjems Asylselskap
Styrer/daglig leder:	Marianne Schjetne
Dato for varslings:	17.9.2014
Dato for tilsynet:	21.10.14
Tilsynets art:	Stedlig tilsyn – varslet
Tilstede fra barnehagen:	Marianne Schjetne, styrer: Representant fra foreldre: Hanne Lotte Hansen og Marit Wengstad Representant fra ansatte: Ramona Hofsøy, spesialpedagog Anita Andersen Lund, assistent Bente Storler, assistent Ildrid Ljøkjel Kiplesund, pedagogisk leder
Tilstede fra Trondheim kommune	Oppvekstkontoret v/Gretha Tangen Pedersen Rådmannen v/Ragnhild Granskogen

Tema for tilsynet

Hensikten med tilsynet er å vurdere barnehagens innhold og praksis. I tillegg til kontrollaspektet skal denne formen for tilsyn bidra til økt bevisstgjøring og fokus på kvalitetsutvikling i barnehagen. Kommunen har valgt å fokusere på temaet *“Barnehagen som språkarena”*.

I rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver beskrives språklig kompetanse som en del av det sentrale innholdet i barnehagen, og *Kommunikasjon, språk og tekst* er et av de sju fagområdene som barnehagene skal arbeide med. Rammeplanen sier at *«Barnehagen må sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser. Alle barn må få et rikt og variert språkmiljø i barnehagen.»*

I Trondheim kommunes økonomiplan for 2011-2014 presenteres flere mål for kompetanseutvikling i barnehagene. Ett av målene er: *«Barnehagen er en inkluderende arena som stimulerer til god språkutvikling og språkforståelse.*

I forbindelse med spørreundersøkelsen ble barnehagens styrer oppfordret til å la ansatte delta i en prosess for å komme fram til svar som var mest mulig representative for hele barnehagen. Spørsmålene i undersøkelsen dreide seg om *planlegging og vurdering; pedagogisk tilrettelegging; personalets holdninger og kompetanse; og samarbeid med foreldre.*

Planlegging og vurdering

I Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver står det at *«Hvordan fagområdene blir tilpasset det enkelte barn og gruppens interesser og det lokale samfunnet, skal avgjøres i den enkelte barnehage og nedfelles i barnehagens årsplan. Her må progresjon tydeliggjøres.»*

Pedagogisk tilrettelegging

Rammeplanen sier: *«Barnehagen må sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser. Alle barn må få et rikt språkmiljø i barnehagen. Noen barn har sen språkutvikling eller andre språkproblemer. De må få tidlig og god hjelp.»*

Personalets holdninger og bevissthet

I rammeplanen står det at personalet må *«være seg bevisst sin forbildefunksjon for hvordan en lytter, gir konstruktiv respons og bruker kroppsspråk, talespråk og tekst»* og *«vise forståelse for betydningen av barns morsmål»*. Det står også at de må *«tilrettelegge for opplevelser, og skape tid og rom for bruk av nonverbalt og verbalt språk i hverdagsaktiviteter, lek og i mer tilrettelagte situasjoner.*

Personalets kompetanse

I Utdanningsdirektoratets veileder «Språk i barnehagen» står det om kompetanse at *«Barnehageeieren har ansvaret for kvaliteten på tilbudet i barnehagene. I dette ligger muligheten til å velge verktøy og metoder i arbeidet med språk og ansvaret for at personalet har eller får nødvendig kunnskap og kompetanse og tid til å sikre kvaliteten.»*

Samarbeid med foreldre

Barnehageloven sier at «*Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barns behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling*».

Gjennomføring

Tilsynet ble gjennomført som et dialogmøte med samtale omkring de spørsmål som ble stilt i spørreundersøkelsen. I møtet deltok spesialpedagog, pedagogiske leder, to assistenter og to foreldre. Barnehagens leder var til stede som observatør.

Møtet ble gjennomført på barnehagen i barnehagens åpningstid.

Resultatet fra spørreundersøkelsen

I spørreundersøkelsen som ble gjennomført våren 2014 var spørsmålene framsatt som påstander om ulike kjennetegn for kvalitet. Man skulle uttrykke graden av enighet på en skala fra 1 til 6, hvor 1 står for i liten grad og 6 for i høy grad. Det er utarbeidet en rapport som viser samlet resultat for alle trondheimsbarnehagene. Barnehagene er oppfordret til å sammenligne sine egne svar med de resultater som presenteres i denne rapporten.

Om barnehagens resultat

Bakklandet barnehage har scoret seg høyt - på 17 av 24 påstander har de scoret seg på høyeste svaralternativ (6).

Temaene de har scoret seg høyest er *Pedagogisk planlegging* og *Samarbeid med foreldre*. Temaene som får lavest score er *Planlegging og vurdering* (Årsplan og beskrivelse av progresjon) og *Personalets kompetanse* (Personalets kunnskap om norsk- og andrespråkutvikling).

Barnehagens score samsvarer med resultatet som fremkommer etter at resultatene fra alle barnehager er oppsummert (jf hovedrapport 2014; *Barnehagen som språkarena*).

Om prosessen rundt besvarelsen

Spørreundersøkelsen er diskutert i personalmøte og møter med pedagogiske ledere. Alle ansatte har på den måten fått anledning til å reflektere og bidra til barnehagens vurdering av eget arbeid med *Barnehagen som språkarena*.

Om forberedelsene til dette dialogmøtet

Ansatte har gått gjennom spørsmålene og besvarelsen på nytt. En forelder hadde sett barnehagens besvarelse før møtet.

Språk har vært barnehagens satsingsområde i flere år og de ansatte opplever at undersøkelsen hadde relevans for barnehagens videre arbeid. Barnehagen har også nylig satt i gang et nytt språkprosjekt i samarbeid med øvrige barnehager i Trondhjem Asylselskap.

Oppsummering fra dialogmøtet

Hvilke tema er tatt opp

- Planlegging og vurdering
 - o Jobber etter et plansystem utviklet av høgskolen i Kristiansand:
 - S Situasjon
 - M Mål
 - T Tegn
 - T Tiltak
 - E Evaluering
 - o De ansatte ser at de bør utvikle bedre system for skriftliggjøring og vurdering av fagområdet språk. I dette ligger også å utarbeide progresjonsplaner som skal inn i barnehagens årsplan.
- Pedagogisk tilrettelegging
 - o Jobber systematisk med små barnegrupper gjennom hele dagen
 - o System for primærkontakt for de eldste barna (3-5); spesielt ved oppstart av hvert barnehageår. Primærkontakten er i denne perioden tilgjengelig for «sine» barn gjennom store deler av dagen. De som er primærkontakter gis for eksempel ikke anledning til å ta ut ferie eller fridager denne perioden. De yngste barna går i familiebarnehager med fire barn i hver gruppe og primærkontaktordningen ivaretas av assistenten i det enkelte hjem.
- Personalets holdninger og bevissthet
 - o I dialogen fremgår det at personalet har høy bevissthet om hvordan de kommuniserer og samhandler med barn slik at barn blir sett, hørt og får medvirke i sin egen hverdag.
 - o I samtalen ble det fremhevet at arbeidet i barnehagen skjer «på gulvet» og at kommunikasjon mellom barn og voksne bygger på prinsipper om *anerkjennende kommunikasjon*. De ansatte understreker at klima for å dele erfaringer og å stille kritiske spørsmål til hverandre er godt.
- Personalets kompetanse
 - o Barnehagen har gjennom flere år hatt språk som satsingsområde, og har med dette opparbeidet seg god kompetanse.
 - o De ansatte har også høy kompetanse for å vurdere enkeltbarns språkutvikling. Barnehagen benytter flere typer spesialpedagogisk materiale og metoder for å gjennomføre språklige tiltak for barn som trenger tiltak over tid.
 - o Barnehagen har hatt få flerspråklige barn, og har derfor ikke utviklet særskilt kompetanse knyttet til norsk- og andrespråkutvikling.
- Samarbeid med foreldre
 - o Foreldrene som deltok på møtet ga barnehagen gode tilbakemeldinger om samarbeidet med barnehagen
 - Foreldrene har tillitt til at de får den informasjon de trenger om barnet sitt
 - Barnehagens ansatte tar kontakt og setter inn tiltak der det er nødvendig

Barnehagens styrker

De ansatte har høy kompetanse, høy grad av bevissthet og gode holdninger om innhold i og tilrettelegging av det pedagogiske arbeidet knyttet til barns språkutvikling. Dette kommer særlig til uttrykk gjennom hvordan barnehagedagen organiseres og hvordan de ansatte jobber systematisk for å skape gode arenaer for kommunikasjon og barns uttrykk. Foreldrerepresentantene bekrefter at de ansatte er flinke til «å se» barna. Dette er ikke bare fine ord i en årsplan, men gjenspeiler seg i praksis. Barna lærer å løse konflikter ved at de blir stilt spørsmål som igjen gjør at de lærer å sette ord på sine følelser og opplevelser.

Barnehagens utfordringer

Barnehagen er i planfasen på et nytt språkprosjekt i samarbeid med de øvrige barnehagene i Trondhjem Asylselskap. Barnehagens utfordringer knytter seg til å utvikle bedre system for å dokumentere (skriftliggjøre) arbeidet. I dette ligger også å utarbeide progresjonsplaner for fagområdet "barns språkutvikling" som skal inn i barnehagens årsplan.

En av foreldrerepresentantene etterlyste mer bruk av sang og musikk som virkemiddel i språkopplæringen.

Konklusjon/anbefalinger

Samtalen og de forhold som kom frem i dialogmøtet viser samsvar mellom barnehagens egen score og den praksis som utøves. De ansatte uttrykker høy kompetanse og høy grad av bevissthet om innhold i og tilrettelegging av det pedagogiske arbeidet knyttet til barns språkutvikling.

Rådmannen anbefaler barnehagen å jobbe videre med å utvikle systematikken som er innarbeidet til også å omfatte et enda bedre system for dokumentasjon og vurdering.

Sted og dato:13.11.14

Ragnhild Granskogen, rådmannen og Gretha Tangen Pedersen, Oppvekstkontoret